

GROENBELEIDSP HEEMSKERK 2019

Een woord vooraf

Beste lezer,

Het Groen in Heemskerk is van grote waarde. Het is onderdeel van de identiteit van onze gemeente. Heemskerk is een gemeente waar fijn gewoond, gewerkt en gerecreëerd kan worden. Dat komt mede door het groen in de buurten en parken. Daarnaast grenst onze gemeente aan duinen en fraaie polderlandschappen. Hier moeten we zuinig op zijn. Met de vraag naar meer nieuwe woningen en andere voorzieningen is het een grote uitdaging om het groen te behouden voor nu en volgende generaties.

Dit Groenbeleidsplan geeft een nieuwe impuls, met heldere en realistische kaders voor behoud en ontwikkeling van groen in Heemskerk. Met onze groene ambities leggen we de lat hoog. De nabijheid van groen dat goed bereikbaar, toegankelijk en te ervaren is, is belangrijk voor onze inwoners. Groen is gezond, zorgt voor recreatieve mogelijkheden en ecologische verbindingen. Groen draagt bovendien bij aan een klimaatbestendige gemeente en behoud van biodiversiteit. Het aantal insecten loopt terug, weidevogels hebben het zwaar, het bodemleven verschaalt, plantensoorten sterven uit. De laatste jaren wordt pijnlijk zichtbaar dat de biodiversiteit in het landelijk gebied van Nederland onder druk staat. Natuurlijk groen kan daarbij een laatste toevluchtsoord zijn voor veel soorten. Daarom houden we wat groen is ook groen en waar groen moet verdwijnen compenseren we dit. Groen is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Bij de uitvoering werken we nauw samen met IJmond Werkt! en het Hoogheemraadschap. Maar ook de betrokkenheid van inwoners, organisaties en ondernemers is van groot belang.

Groenspoor is hier een mooi voorbeeld van. Met dit project kunnen inwoners positief bijdragen aan de eigen groene (leef)omgeving en het groen ook werkelijk beleven door activiteiten in het groen te verrichten. Dit stimuleren we door open te staan voor groene initiatieven uit de samenleving en deze waar mogelijk te ondersteunen. Bij het opstellen van dit Groenbeleidsplan hebben we ook gebruikgemaakt van de betrokkenheid van inwoners door groene stellingen voor te leggen. Hierop is enthousiast gereageerd. Deze succesvolle vorm van burgerparticipatie wil ik de komende jaren graag vaker inzetten.

Ik nodig u dan ook uit om Heemskerk samen nog mooier en groener te maken.

Gaatze de Vries
Wethouder Groen

Inhoud

1.	Inleiding	6
1.1	Waarom een nieuw groenbeleidsplan?	6
1.2	Doel van dit plan	6
1.3	Groen is belangrijk	6
1.4	Begrenzing	6
1.5	Omgevingsbewust	7
2.	Wat vinden we belangrijk?	8
2.1	Visie	8
2.2	Ambities per thema	8
	• Identiteit	9
	• Gezondheid	15
	• Biodiversiteit	18
	• Klimaatbestendige gemeente	21
3.	Hoe groen is Heemskerk?	24
3.1	Hoofdgroenstructuur	24
3.2	Buurtgroen	25
3.3	Bomen	26
4.	Kan Heemskerk nog groener?	28
4.1	Centrum (inclusief Europaplein en Gildenplein)	28
4.2	Buitengebied	29
4.3	Woongebieden	29
4.4	Bedrijventerreinen	30
5.	Actielijst	31
6.	Begrippenlijst	33
7.	Samenvatting	34
7.1	Groen blijft groen	34
7.2	Bouwen biedt kansen voor biodiversiteit	34
7.3	Vier thema's	34
8.	Groene stellingen op social media	35

1. Inleiding

1.1 WAAROM EEN NIEUW GROENBELEIDSPAN?

Met dit nieuwe groenbeleidsplan speelt de gemeente Heemskerk in op actuele trends en behoeften in de samenleving, zoals burgerkracht, het verhogen van de biodiversiteit en klimaatbestendigheid. Het beleidsplan geeft een nieuwe impuls, met heldere en realistische kaders voor behoud en ontwikkeling van groen in Heemskerk. Daarnaast is het voormalige groenbeleidsplan aan het einde van de geldingsperiode. Het 'Groenbeleidsplan 2013-2017' komt hiermee te vervallen.

Onderdelen van dit plan worden gebruikt bij het opstellen van de omgevingsvisie. De integrale omgevingsvisie vervangt alle deelvisies, zoals de structuurvisie, het verkeers- en vervoerplan, het milieubeleidsplan en het groenbeleidsplan. De omgevingsvisie gaat in op de samenhang tussen ruimte, water, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed en is richtinggevend bij het omgevingsplan en de Omgevingswet.

1.2 DOEL VAN DIT PLAN

Dit plan beschrijft de visie en ambitie op het (openbare) groen in de gemeente Heemskerk voor de komende jaren. De gemeente heeft een rol als eigenaar en beheerder, als stimulator van maatschappelijke participatie en als overlegpartner bij ruimtelijke ordening. Het plan geeft richting aan groenbewust handelen bij ruimtelijke ontwikkelingen en is uitgangspunt voor het gemeentelijk groenbeheer.

1.3 GROEN IS BELANGRIJK

Groen wordt bijvoorbeeld gebruikt voor waterberging, recreatie, ontspanning, natuurontwikkeling, het voorkomen van hittestress en aankleding van de woonomgeving. Groen is gezond. Het zorgt voor frisse lucht, nodigt uit tot beweging en is goed voor sneller lichamelijk en psychologisch herstel. Het brengt mensen samen en geeft hen de mogelijkheid om de natuur te beleven. Daarnaast is groen belangrijk voor de identiteit van de gemeente Heemskerk. Ook zorgt groen voor een fijne omgeving voor inwoners, een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven en een mooie bestemming voor toeristen.

1.4 BEGRENZING

Het duingebied wordt hier buiten beschouwing gelaten. PWN beheert in opdracht van de Provincie Noord-Holland het Noordhollands Duinreservaat. In 2018 is het Natura 2000-beheerplan Noordhollands Duinreservaat 2018-2024 vastgesteld. Dit is gebeurd in overleg met de gemeenten die grenzen aan het Noordhollands Duinreservaat, waaronder de gemeente Heemskerk. Groen heeft met vele beleidsterreinen raakvlakken. Een belangrijke hierin is water, met name daar waar het groen letterlijk het water raakt zoals bij natuurvriendelijke oevers. In 2017 is het 'Water- en

rioleringsplan Beverwijk en Heemskerk Verbinden met water' vastgesteld. In dit plan staat het waterbeleid beschreven.

1.5 OMGEVINGSBEWUST

Om de inwoners bij het groenbeleid te betrekken heeft de gemeente tien weken lang groenstellingen voorgelegd via social media en de website. Om op een laagdrempelige manier achter de wensen en meningen van inwoners te komen zijn tien stellingen bedacht. Iedere vrijdag werd er een stelling gepubliceerd via Facebook, Instagram en op onze website. Hier konden inwoners invullen welke stelling het meest van toepassing was. Het ging om uiteenlopende onderwerpen als natuurlijk beheer,

bomenkap en keuzes als groen versus bouwen en parkeren.

Het aantal bereikte personen varieerde tussen de 2000 en ruim 8000 inwoners per week. Gemiddeld 250 mensen per week brachten ook een stem uit. Bij de stelling of de inwoners natuurlijk groen dicht bij huis belangrijk vinden antwoordde 62% dit volmondig met een ja. Ook vond 89% van de deelnemers een natuurlijk beheer belangrijk om de soortenrijkdom aan vogels, insecten en planten (biodiversiteit) te verhogen. In de bijlage zijn de uitslagen van alle tien groene stellingen weergegeven.

2. Wat vinden we belangrijk?

2.1 VISIE

Groen in Heemskerk is essentieel voor een duurzame, gezonde en prettige omgeving. Wat groen is, houden we daarom graag groen en daar waar nodig zoeken we naar kansen voor extra vergroening. Als groen moet verdwijnen dan wordt dit ergens anders gecompenseerd. Groenvoorzieningen dienen van goede kwaliteit te zijn en we beheren die zorgvuldig en natuurvriendelijk. Bij inrichting en beheer blijven we inspelen op nieuwe ontwikkelingen, kennis, trends en behoeften. Betrokkenheid van bewoners, organisaties en ondernemers bij hun (groene)

woon omgeving vinden we belangrijk. Zij kunnen een positieve bijdrage leveren aan hun omgeving. Dit groenbewustzijn en een actieve inzet stimuleren we onder meer door ruim baan te geven aan initiatieven uit de samenleving.

Bij nieuwbouw, renovatie, projectontwikkeling of planvorming wordt aandacht gegeven aan het uitgangspunt natuurinclusief bouwen. Hoe paradoxaal het ook klinkt, bij de realisatie van nieuwbouw bestaan er veel kansen voor het vergroten van de biodiversiteit. Nieuwe gebouwen kunnen bijvoorbeeld worden voorzien van neststenen voor vogels; een relatief goedkope toepassing die geschikt is voor mussen, gierzwaluwen en spreeuwen. Ook voor vleermuizen kunnen voorzieningen worden toegepast.

In hoofdlijn zetten we in op:

1. Behouden van aanwezig groen.
2. Vergroenen van de buitenruimte, onder meer voor een klimaatbestendige gemeente.
3. Compenseren van groen dat verdwijnt.
4. Inzetten op natuurvriendelijk beheren van het groen.
5. Vergroten groenbewustzijn en participatie vanuit de samenleving.
6. Verhogen biodiversiteit.

2.2 AMBITIES PER THEMA

De belangrijke rol die groen vervult voor de leefkwaliteit van Heemskerk, zoals bij de visie hierboven benoemd, is samengevat in vier thema's: **identiteit, gezondheid, biodiversiteit en klimaat**. Zij vormen samen als het ware de 'bril' waardoor we naar het groen kijken. Hieronder volgt per thema een nadere toelichting en wordt aangegeven waar we in het kader van het groenbeleid op inzetten.

• Identiteit

Wat verstaan we onder identiteit?

Het aanwezige groen in de buitenruimte bepaalt mede de uitstraling, het karakter, de sfeer en de beleving. Dat geldt zowel voor de gemeente als geheel, als voor een buurt, straat of een specifieke plek. De structuur van het groen, de inrichting en de beheerkwaliteit bepalen samen de identiteit.

Waarom willen we de identiteit versterken?

Een positieve identiteit draagt bij aan een prettig woon- en vestigingsklimaat en de aantrekkelijkheid van Heemskerk als groene gemeente in de IJmond.

Wat hebben we nu al?

Heemskerk is ontstaan op een van de strandwallen die werden gevormd door opstuivend zand bij

een terugtrekkende Noordzee ca. 3.000 jaar voor het begin van onze jaartelling. De vorm van de wal is herkenbaar door de straten die daar nu nog langs lopen: de Kerkweg aan de westzijde en de Oosterweg aan de oostkant. De twee wegen komen aan de noordzijde samen aan de huidige Rijksstraatweg terwijl de zuidelijke punt van de strandwal zich bevindt op de plaats waar de Dorpskerk werd gebouwd.

In de uitgestrekte groene driehoek tussen Haarlem, Alkmaar en Zaanstad stroomde duizenden jaren geleden het Oer-IJ. Sporen van het Oer-IJ zijn heden ten dagen terug te vinden in het landschap. Assumburg en Marquette zijn tastbare herinneringen uit die tijd. Deze kastelen zijn gebouwd op de oevers van het Oer-IJ. Het Oer-IJ mondde, voor het rond het begin van de jaartelling dichtslibde, als noordelijke tak van de Rijn bij

Hoofdgroenstructuur N

Heemskerk

A9

- Hoofdgroenstructuur / ecologische zone
- - - → Mogelijk toekomstige zone

Bovenwijks groen

Heemskerk

GROENBELEIDSPLAN HEEMSKERK 2019

49

Buurtgroen N

GROENBELEIDSPAN HEEMSKERK 2019

Heemskerk

A9

- Bepanting
- Gras
- Natuurvriendelijk beheerd gras

Castricum in zee uit. Het getijdenlandschap eromheen kenmerkte zich onder meer door een groot stelsel van kreek en slenken.

De waterberging Noorderveld is aangelegd in een oude kreek van het Oer-IJ. In de bodem zit o.a. kalkhoudende klei. Een liefhebber van deze kleibodems is de dotterbloem. In het voorjaar kleuren de omringende weilanden van de waterberging dan ook geel.

De strandwallen en de binnenduinrand kenmerken zich door zanderige gronden. De grondslag boven de huidige Nekslot (een oude geul uit het Oer-IJ) kenmerkt zich door kleigrond. De grondsoort is mede bepalend voor het soort planten dat er kan

groeien. De ligging aan de kust bepaalt dat er voor bomen gekozen wordt die van nature goed uitgerust zijn om zeewind de baas te kunnen.

Groene entree

De diversiteit aan groen in het stedelijk gebied en het omliggende landschap vormen een waardevol geheel. De Baandert en de Tolweg zijn voorbeelden waar ruimte en groen beeldbepalend zijn. De weggebruiker ervaart een groene binnenkomst in Heemskerk. Ook de Marquettelaan met zijn enkele en dubbele rij bomen draagt bij aan dit beeld. Park Assumburg Oud-Haerlem en Landgoed Marquette vormen een groene schil rond de bebouwde

omgeving en vormen de verbinding met het buitengebied.

Hoofdgroenstructuur, bovenwijks groen en buurtgroen

Het groen in de gemeente Heemskerk is onderverdeeld in de **hoofdgroenstructuur**, het **bovenwijks groen** en het **buurtgroen**.

De hoofdgroenstructuur heeft een open en natuurlijke uitstraling en is van belang voor alle hierboven genoemde thema's.

Het bovenwijks groen bestaat uit de parken en begraafplaats Eikenhof en het heeft overwegend een natuurlijk karakter waar natuurlijk beheer een kans krijgt. Bovenwijks groen bevat voorzieningen die niet alleen bedoeld zijn voor de aanliggende buurten maar ook een functie hebben voor de gehele gemeente en mogelijk daarbuiten.

Het buurtgroen ligt meer teruggetrokken in de woonbuurten en maakt niet per definitie deel uit van doorlopende structuren. Buurtgroen is er in verschillende vormen. Afhankelijk van de stedenbouwkundige opzet van een buurt bestaat dit uit (grote) plantsoenen, bosschages, (natuurlijke) grasstroken of een combinatie hiervan. Buurtgroen bevindt zich bij woonstraten en is van betekenis voor de buurt en direct omwonenden. Het buurtgroen is meer traditioneel van karakter en bestaat veelal uit netjes bijgehouden plantsoenen en strakke gazons.

Onze ambitie

Groen dat bijdraagt aan de aanwezigheid of gewenste identiteit van de omgeving. Daarvoor maken we passende keuzes in soorten, inrichting en beheer.

We zetten in op:

- *Openbaar groen is van goede kwaliteit en wordt vakkundig en natuurvriendelijk beheerd.*
- *Behouden en herstellen van historische beplanting (elzenhagen) in tuindersgebied.*
- *Behouden en versterken groene identiteit van Heemskerk.*
- *Behouden en versterken diversiteit (inrichting, soorten, vorm, seizoenbeleving).*
- *Opvallende accenten door kleur of vorm op bijzondere locaties; zoals langs ontsluitingswegen, in het centrum en ontmoetingsplekken.*
- *Een sortimentskeuze dat rekening houdt met wat in Heemskerk van nature groeit.*

• Gezondheid

Wat betekent groen voor gezondheid?

Buiten zijn in de natuur vermindert stress, nodigt uit tot bewegen en ontmoeten, biedt zingeving en stimuleert de persoonlijke ontwikkeling van jong tot oud.

Waarom willen we gezondheid versterken?

In deze tijd met veel overgewicht en een

vergrijzende bevolking, is bewegen van groot belang. Mensen voelen zich prettiger en veiliger in een groene woon- en werkomgeving. Onderzoek wijst uit dat mensen er minder kans hebben op depressie. Voor een goede gezondheid is ook een schoon milieu van belang. Groen draagt bij aan luchtkwaliteit, zuurstof en geluidsdemping. De aandacht die er de laatste jaren is voor gezond voedsel en stadslandbouw draagt bij aan bewustzijn van het belang van voeding voor de gezondheid.

Wat hebben we nu al?

De hoofdgroenstructuur en het bovenwijks groen (onder andere Steenstrapark en park Assumburg/Oud Haerlem) bieden veel mogelijkheden tot bewegen (onder meer door sport- en speelvoorzieningen), ontspanning en ontmoeten. Het buurtgroen heeft ook een positief effect op de gezondheid van bewoners, maar uit onderzoek blijkt dat vooral de toegankelijkheid ervan een positief effect heeft op de gezondheid van inwoners. Van onbruikbaar groen langs parkeerplaatsen wordt niemand gelukkig; van wandelparken en speelweides wel.

De omgeving nodigt uit tot bewegen

Heemskerk is aangesloten bij het bestaande Wandelnetwerk Noord-Holland (www.wandelnetwerknoordholland.nl). Verder is Heemskerk aangesloten op het fietsknooppunten

netwerk alsook op de IJmondiale fietsroutes.

Op de website 'Beter in het Groen' (www.beterinhetgroen.nl) kan gekeken worden waar in de eigen buurt activiteiten plaatsvinden in het groen. Voor kinderen zijn er uitdagende natuurspeelplaatsen.

Een van de speerpunten in de startnotitie voor het sportbeleid is 'een omgeving die uitnodigt om te bewegen'. Dit sluit nauw aan bij de ambitie van dit groenbeleidsplan

Onze ambitie

Groen dat uitnodigt tot bewegen, ontspannen en ontmoeten. Dit groen is goed toegankelijk voor iedereen; jong en oud, gezond en met een fysieke of psychische beperking. Groen dat bijdraagt aan frisse schone lucht en zorgt voor rust en onthaasting.

Tijdens de raadsvergadering van 22 februari 2018 heeft de raad ingestemd met een motie voor het vergroenen van schoolpleinen. Groene schoolpleinen hebben een positief effect op het leergedrag en de sociale en fysieke ontwikkeling van kinderen en leveren bovendien een bijdrage aan de milieu- en duurzaamheidsdoelen van de gemeente.

We zetten in op:

- *Ruimte voor amateur tuinieren en stads-landbouw, initiatieven uit de samenleving zoals volkstuinen, schooltuinen en buurtmoestuinen.*
- *Stimuleren vergroenen van basisschoolpleinen (uitvoeren motie vergroenen van schoolpleinen).*
- *Stimuleren van groene initiatieven van bewoners.*
- *Stimuleren van bewegen in het groen.*
- *Voldoen aan het richtgetal dat het Rijk noemt in de Nota Ruimte van 75 vierkante meter openbaar groen per woning, voor nieuwbouwlocaties.*

• Biodiversiteit

Wat verstaan we onder biodiversiteit?

Het leven op aarde kent vele variaties. De verscheidenheid in planten- en diersoorten en hun leefgebieden (ecosystemen) wordt biodiversiteit genoemd. Ook groen in Heemskerk biedt ruimte aan biodiversiteit. Met name groen dat natuurvriendelijk is ingericht en wordt beheerd kan rijk zijn aan diverse soorten.

Waarom willen we biodiversiteit versterken?

Planten- en diersoorten en ecosystemen dragen bij aan een gevarieerde beleving van de leefomgeving en hebben tevens een waarde van zichzelf. Bij inwoners van verstedelijkte gebieden is er een duidelijke behoefte aan natuur dichtbij huis. Zowel stedelijk als landelijk groen is belangrijk voor bestuivende insecten, zoals vlinders, bijen en hommels. Ook voor bestuiving van voedselgewassen. Oevers die zijn ingericht om bij te dragen aan biodiversiteit, zoals natuurvriendelijke oevers en rietkragen, dragen bij aan een goede waterkwaliteit. Ook in het kader van natuurwetgeving is aandacht voor biodiversiteit van belang.

Wat hebben we nu al?

Er leven verschillende planten- en diersoorten in Heemskerk. Parken, bloemrijke bermen, watergangen met natuurvriendelijke oevers, bomen en amfibieënpoelen zijn waardevolle leefgebieden. Bij de herinrichting Breedslaglaan en Weg acker is minder verharding toegepast en heeft een vergroeningsslag plaatsgevonden.

“We willen de biodiversiteit in Heemskerk verhogen. Maar waar begin je dan? Met een groep mensen van allerlei verschillende organisaties en achtergronden zijn we gaan brainstormen hoe we dit kunnen bereiken. Het helpt dan om in de schoenen van de inwoners te gaan staan. Hoe denken zij hier over? Wat vinden zij belangrijk en wat niet? Hoe verleiden we hen om hun tuinen te vergroenen? Uit deze sessies zijn heel veel creatieve voorstellen gekomen die we ook in de praktijk gaan brengen.”

(uit de Nota Burgerparticipatie 2017)

Er wordt ruimte gegeven aan tijdelijke natuur

Sommige gebieden wachten nog op een bestemming. Vaak gaat het daarbij om braakliggend terrein. Met name pionierssoorten hebben hier baat bij. Door het begrazen met schapen worden de braakliggende terreinen natuurlijk beheerd. Dit komt de (tijdelijke) natuur ten goede. Tolhek is een voorbeeld waar ruimte wordt gegeven aan tijdelijke natuur.

Netjes waar het netjes moet, ruiger waar het ruig kan

Er wordt netjes beheerd waar het netjes moet (een hondenlosloopplaats en speelveld zijn gebaat bij kort gras) en ruiger waar het ruig kan. In park Assumburg wordt minder gemaaid op locaties waar niet gespeeld wordt. Met informatiebordjes wordt daar aangegeven dat we minder maaien om de biodiversiteit te bevorderen.

Door een aangepast beheer zijn er zoomvegetaties ontwikkeld (kruidenrijke opgaande begroeiing tussen gazon en bosplantsoen waar met name insecten en kleine zoogdieren van profiteren). En waar het kan laten we schapen grazen. Bij het rondtrekken van schaapskuddes worden zaden via wol, mest en hoeven tussen gebieden verspreid. Dit

zorgt voor meer structuur in het groen en dat is in het voordeel van de natuur.

Ook het stimuleren van bloemrijk groenbeheer om een gezonde bijenstand te bevorderen vinden we belangrijk. In het Maaibestek 2018 is de inschrijver gevraagd een plan in te dienen waarin hij aangeeft hoe hij de natuurwaarden van de bermen, de schrale grasvakken en grasbermfloora in de gemeente Heemskerk kan verhogen.

Wegbermen (de groenstrook tussen een weg en een sloot) en oevers die daar geschikt voor zijn worden natuurvriendelijk ingericht. Wanneer er traditionele (harde) beschoeiingen worden vervangen, wordt ter plaatse gekeken of daar natuurvriendelijke oevers voor in de plaats kunnen komen.

Natuur- en milieueducatie

De betrokkenheid van bewoners en gebruikers wordt vergroot door nieuwe NME-programma's (Natuur- en Milieueducatie). Omgevingsdienst IJmond verzorgt de NME-activiteiten voor de gemeente Heemskerk. Het doel hiervan is om jongeren en volwassenen kennis bij te brengen over natuur, milieu en duurzaamheid en op deze manier hun betrokkenheid bij een duurzame samenleving te vergroten.

De vraag is hoe het verhogen van de biodiversiteit inzichtelijk gemaakt kan worden. Praktijkgericht handelen en eenvoud vormen hiervoor de basis. Het gaat om inzicht in natuurlijke processen en de oorzaken die leiden tot biodiversiteit. Dus niet de soort maar het scheppen van voorwaarden is de

basis voor een hoge soortenrijkdom. Met een 'meetlat biodiversiteit' in de praktijk kan de ontwikkeling van biodiversiteit gedurende een langere periode gemonitord worden. Een kanttekening bij deze methode is dat wanneer niet de soort, bijvoorbeeld de rietorchis, centraal staat in het beheer, we deze door successie (overgroeien door onder meer riet of wilgenroosje) weer kwijt kunnen raken. Zeer specifiek beheer waarbij we de dominante soorten terugdringen door meerdere keren te maaien voordat de orchis opkomt kan dan uitkomst bieden. Gazon en bosplantsoen wordt op dit moment nog op beeld beoordeeld (CROW) op basis van hoeveel centimeter het gras mag zijn. Onderzocht wordt om gazon, struinnatuur en bosplantsoen in de nieuwe bestekken te beoordelen op een streeftype natuur. Uitgezonderd hierbij zijn speelgazon,

hondenloopplaatsen en locaties die vanuit verkeersveiligheid overzichtelijk en strak dienen te zijn.

Onze ambitie

Biodiversiteit een volwaardige plek geven in het openbaar groen en langdurige monitoring om te meten of de biodiversiteit verhoogd wordt door een natuurlijke inrichting en natuurvriendelijk beheer.

We zetten in op:

- *Behouden en versterken biodiversiteit. De nadruk ligt op de hoofdgroenstructuur.*
- *Natuurvriendelijke inrichting van oevers.*
- *Bescherming van wilde orchideeën in onze gemeente (onder andere door een aangepast beheer).*
- *Groen toepassen dat bijdraagt aan aantrekkelijke leefomstandigheden voor (inheemse) fauna.*
- *Behoud streekeigen (erf-)beplantingen.*
- *Monitoren van de biodiversiteit.*
- *Gebouwen bieden veel kansen om de biodiversiteit van Heemskerk te vergroten. Door relatief simpele en goedkope ingrepen toe te passen kunnen gebouwen een volwaardige plaats innemen in het stedelijk ecosysteem. Denk aan nestplaatsen voor vogels of vleermuizen, groene daken of gevels. Natuurinclusief bouwen zorgt daarmee voor een gezonde, toekomstbestendige leefomgeving voor mens en dier.*
- *Bij plantkeuze en beheer van openbaar groen rekening houden met wilde bijen en andere bestuivende insecten. Geen verdere uitbreiding van bijenkasten toestaan door imkers (honingbij) in openbaar gebied, omdat commercieel gehouden honingbijen kunnen concurreren met de wilde bij.*

• Klimaatbestendige gemeente

Wat verstaan we onder klimaatbestendige gemeente?

Een klimaatbestendige gemeente is in staat om de effecten van klimaatverandering (hevige regen, langdurige droogte, meer warme dagen en andere windpatronen) op te vangen, zonder dat daarbij (ernstige) overlast ontstaat. Samen met de gemeente Beverwijk wordt een plan van aanpak Klimaatadaptatie opgesteld. Dit moet in 2020 leiden tot een klimaatplan waarin op hoofdlijnen is aangegeven waar, in welk tempo en op welke wijze de gemeente klimaatbestendig wordt ingericht. Groen kan in belangrijke mate bijdragen aan het verminderen van de opwarming door klimaatverandering. Bovendien kan groen zo

aangelegd worden dat er tijdelijke berging van water mogelijk is, waardoor overlast bij extreme neerslag wordt voorkomen. Door het opvangen van water via de groenvoorzieningen wordt tegelijkertijd ook droogte aangepakt.

Waarom willen we klimaatbestendigheid versterken?

De kwaliteit van onze leefomgeving staat door klimaatverandering onder druk. Dit zorgt ook in Nederland voor overlast (zoals ondergelopen straten of kelders) en gezondheidsproblemen bij onder meer ouderen (door hittestress). Ook in Heemskerk is het tegengaan van overlast en schade van belang. Ingrepen in de bovengrondse fysieke buitenruimte kunnen dure investeringen in ondergrondse infrastructuur voorkomen.

Zo'n veertig procent van de stedelijke oppervlakte is in bezit van particulieren. De komende vijf jaar wordt de openbare ruimte in de wijken Componistenbuurt, De Die en Oosterwijk opnieuw ingericht waarbij een toekomstbestendige inrichting het uitgangspunt is. Hier is in 2018 een lokale voortuinenwedstrijd gehouden. De lokale voortuinenwedstrijd was het begin van een serie om bewoners bewust te maken van het toekomstbestendig inrichten van de eigen omgeving.

Klimaatscan

De voor Heemskerk uitgevoerde klimaatscan laat zien dat op plekken met veel groen de temperatuur op warme dagen lager is dan op plekken met weinig groen. Op 28 juli 2014 was er in Heemskerk een hevige clusterbui waarbij 90 mm water in twee uur is gevallen. De verwachting is dat dit soort grote hoeveelheden regen in de toekomst bij een opwarmende aarde vaker voorkomen. Heemskerk wil een klimaatbestendige gemeente zijn en zet daarvoor ook groen ingerichte buitenruimten en bomen in.

Wat hebben we nu al

Groene ruimte biedt een plek waar water kan worden opgevangen. Bij nieuwe projecten wordt regenwater zoveel mogelijk ter plekke opgevangen. Daarvoor zijn onder meer groene wadi's (opvangplaatsen, zoals greppels) zeer geschikt. Bij werkzaamheden in de openbare ruimte houdt de gemeente rekening met een klimaat- en waterbestendige inrichting. Zo wordt het regenwater niet meer naar de riolering afgevoerd, maar vastgehouden en opgeslagen in de omgeving. Dat kan in combinatie met groen, een speelvoorziening of in de wegfundering (bestrating). De verschillende locaties in Heemskerk, zoals de Jan van Polanenstraat en Breedslaglaan, hebben

waterpasserende bestrating. Met waterpasserende bestrating zakt het regenwater tussen de stenen door, waardoor er meer regen geborgen kan worden dan in een rioolbuis en er geen water op straat blijft staan.

Naast fysieke maatregelen in de openbare ruimte wordt ook ingezet op voorlichting en communicatie over klimaatadaptatie (samen met Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, HHNK). De website Huisje Boompje Beter www.huisjeboompjebeter.nl/heemskerk inspireert en helpt om tuinen te vergroenen en klimaatbestendig in te richten.

Op het gebied van klimaatbestendigheid zoekt HHNK de samenwerking met ons op. Dit sluit aan bij het Manifest Klimaatbestendige Stad (2013) waarin ervoor wordt gepleit om gezamenlijk verantwoordelijkheid te nemen voor een goede kwaliteit van de leefomgeving in de stad. Op de website www.hnk.klimaatatlas.net kan aan de hand van een set basiskaarten (quick scans) gekeken worden hoe het staat met de klimaatbestendigheid in onze gemeente. Op de kaarten is te zien dat met name de bedrijventerreinen De Trompet en De Houtwegen gevoelig zijn voor hittestress. Dit is een gevolg van veel verharding en weinig groen op het bedrijventerrein. Bij het ontwerp is destijds gekozen om het groen te concentreren rondom de bedrijventerreinen.

Op warme dagen bieden parken, bomen en ander groen schaduw en aangename verkoeling. Ook tuinen bij particulieren en bedrijven, groene daken en gevelgroen dragen bij aan een klimaatbestendig Heemskerk.

Onze ambitie

Heemskerk wil een klimaatbestendige gemeente zijn en zet groen ingerichte buitenruimte en bomen in.

We zetten in op:

- *Behouden en waar mogelijk uitbreiden van de hoeveelheid openbaar groen.*
- *In de buitenruimte met groen (mede) bijdragen aan waterberging en opvang waar dit vanuit klimaatbestendigheid gewenst is. Bij voorkeur ook meerwaarde voor identiteit, gezondheid en biodiversiteit.*
- *Bewustwording vergroten bij particulieren, bedrijven en instellingen, bijvoorbeeld door het organiseren van een tuinenwedstrijd. Denk ook aan de waarde van groene daken en gevels.*
- *Inzetten van groen ter verkoeling op locaties met hittestress op warme dagen of ter verzachting van ongewenste windpatronen. Duurzaam groen dat zelf bestand is tegen de effecten van de klimaatverandering; bijvoorbeeld bij boomaanplant kiezen voor soorten die windbestendig zijn.*

3. Hoe groen is Heemskerk?

Met onze visie en ambities als uitgangspunt wordt in dit hoofdstuk ingezoomd op het aanwezige groen in Heemskerk. We onderscheiden daarbij de hoofdgroenstructuur, buurtgroen en bomen.

3.1 HOOFDGROENSTRUCTUUR

De hoofdgroenstructuur vormt een verbinding tussen het bovenwijks groen en het buitengebied (o.a. Noordhollands Duinreservaat en recreatiegebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer). De hoofdgroenstructuur is van betekenis voor alle inwoners en bezoekers van Heemskerk. Het ondersteunt de ruime en groene opzet en heeft een recreatieve functie voor de gehele gemeente. Het dwarsprofiel is vaak een combinatie van water met brede groene taluds, beplant met bomen. Van belang is het openbare karakter, mede omdat

deze groenstructuren aantrekkelijke voetgangers- en fietsroutes zijn. De hoofdgroenstructuur werkt als ecologische zone waarin het verspreiden van dieren en planten tussen gebieden mogelijk wordt gemaakt.

Het versterken van de hoofdgroenstructuur is een belangrijk speerpunt in het groenbeleid. De gemeente wil de hoofdgroenstructuur langs de Maerelaan en de Vrijburglaan versterken door natuurvriendelijke oevers, beter zicht op het water en een natuurvriendelijk inrichting. Op dit moment wordt de hoofdgroenstructuur nog onderbroken door diverse wegen, onder andere door de Maerelaan en de Mozartstraat. Het streven is de hoofdgroenstructuur aan elkaar te verbinden. Daarbij staan we geen verdere bebouwing in de hoofdgroenstructuur toe.

Het aaneengesloten groen in woonwijk De Maer vormt de verbinding met het Steenstrapark en verder het landelijk gebied in.

3.2 BUURTGROEN

In bestaande buurten met weinig groen, of daar waar extra groen wenselijk is voor regenwateropvang of het tegengaan van hittestress, willen we meer vergroening. De bijdrage die bewoners,

ondernemers en organisaties kunnen leveren aan groen in de buurt is daarbij belangrijk. De gemeente stimuleert deze participatie vanuit de samenleving. We bevorderen initiatieven zoals aanleg van buurt(moes-)tuinen, boomspiegeltuintjes, geveltuinten en verticaal groen. Ook zal de gemeente de onttegeling (minder verharding, meer groen) van tuinen stimuleren.

Voorbeelden van stimuleren vergroening

Door het houden van een tuinwedstrijd, waarbij inwoners een klimaatbestendige tuin kunnen winnen, help je inwoners bewust te worden van het belang van vergroenen.

Inwoners kunnen, vaak gezamenlijk met anderen in de buurt, ook groen adopteren waardoor groen meer gaat betekenen voor de buurt.

voor

na

In De Citadel waar relatief veel verharding is, kan het aanbrengen van groen langs de kaden en op het plein bijdragen aan het voorkomen van wateroverlast en hittestress. Geveltuinen en verticaal groen zijn ook goede voorbeelden. In de afgelopen jaren is er veelvuldig gemeentelijk eigendom (groen) oneigenlijk in gebruik genomen. Voorgesteld wordt om dit terug te vorderen. Daarnaast zal er geen uitgifte meer plaatsvinden van buurtgroen (snippergroen). Onderhouden van openbaar groen door inwoners is ook een mogelijkheid. Dat kan worden vastgelegd in een gebruiksovereenkomst. In sommige gevallen gaat de gemeente in gesprek met de buurt over de te maken keuzes. Bij herstructureringsbuurten is behoud of realiseren van groen van belang.

Daarbij wordt aangesloten op bestaand groen in de omgeving.

3.3 BOMEN

Bomen zijn belangrijk. Zij geven structuur aan de omgeving, spelen een rol bij de begeleiding van het verkeer, bij vliegroutes van vleermuizen, geven rust en broedmogelijkheden aan vogels en versterken door het contrast dat zij bieden in het landelijk gebied de beleving van de openheid. Daar waar laan- en straatbomen verdwijnen door ziekte, storm of herontwikkeling van de omgeving, worden bomen ergens anders teruggeplaatst. Bij de soortkeuze wordt onder meer rekening gehouden met ziekte- en klimaatbestendigheid van soorten en worden bij voorkeur inheemse bomen aangeplant. Heemskerk heeft ter bescherming van bomen de zogenaamde Groene Kaart opgesteld, waarop bomen staan die vallen onder de kapverordening (bomen van de gemeente, PWN/provincie, WOONopMAAT en kerken). Daarnaast is een lijst van waardevolle (particuliere) bomen waarvoor een kapvergunning nodig is. Deze lijst is te vinden op onze website.

Tiny Forest

Om met name kinderen meer in contact te laten komen met de natuur is het concept Tiny Forest geïntroduceerd. Een Tiny Forest is een dichtbegroeid, inheems bos(je) ter grootte van een tennisbaan. Dit bos(je) is niet alleen een prettige plek voor vlinders, vogels, bijen en kleine zoogdieren, maar ook voor mensen. Kinderen leren hier over de Nederlandse natuur en buurtbewoners ontmoeten elkaar op een prettige en gezonde plek. De bossen stimuleren biodiversiteit en bieden kansen om klimaatproblemen tegen te gaan. En meer natuur in de buurt zorgt voor een gezondere leefomgeving en een rustpunt voor inwoners. Zo komt de natuur in Heemskerk steeds dichterbij. Deze

kleine wildernissen dragen bij aan waterberging, verbeteren de hittestress en luchtkwaliteit (opname CO₂ en productie O₂) en dragen bij aan minder stress voor mensen in Heemskerk en daarmee aan de gezondheid. We zijn inmiddels met de GGD Kennemerland in gesprek om te kijken waar we samen met omliggende gemeenten een Tiny Forest kunnen ontwikkelen.

Alleen buitengewoon hinderlijke bomen worden gekapt

In 2014 heeft het college besloten geen medewerking te verlenen aan het kappen van gemeentelijke bomen, tenzij de bomen buitengewoon hinderlijk zijn. Daaronder wordt verstaan: 'een combinatie van verschillende vormen van hinder'. In die gevallen

wordt een belangenafweging gemaakt die zou kunnen leiden tot een kapvergunning. Bij plaatsing van zonnepanelen bijvoorbeeld dient men dan ook rekening te houden met de bestaande bomen. Is het rendement te laag dan is plaatsing van zonnepanelen niet zinvol. De gemeente verwijderd in een bestaande situatie geen gemeentelijke bomen ten gunste van zonnepanelen. Snoei van de boom is soms een optie.

4. Kan Heemskerk nog groener?

Voor behoud en versterking van groen is het van belang dat aandacht voor groen verankerd is in (ruimtelijke) plannen. Waarschijnlijk treedt in 2021 de Omgevingswet in werking. De Omgevingswet heeft mede tot doel om regels voor ruimtelijke ontwikkeling te vereenvoudigen en samen te voegen. Bestemmingsplannen moeten op grond van de Omgevingswet zelfs uiteindelijk bestaan uit één zogenaamd 'omgevingsplan' voor het hele grondgebied van de gemeente Heemskerk. De bestaande bestemmingsplannen in Heemskerk worden in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet dan ook teruggebracht naar vier thema's, zie hieronder. Hierdoor kunnen de plangrenzen, bestemmingsplanmethodiek én (politieke) vraagstukken per thema worden vastgesteld.

Vier thema's

In aanloop naar de invoering van de Omgevingswet heeft de gemeente Heemskerk ervoor gekozen het

aantal bestemmingsplannen terug te brengen naar vier, elk met een ander thema. Het gaat om:

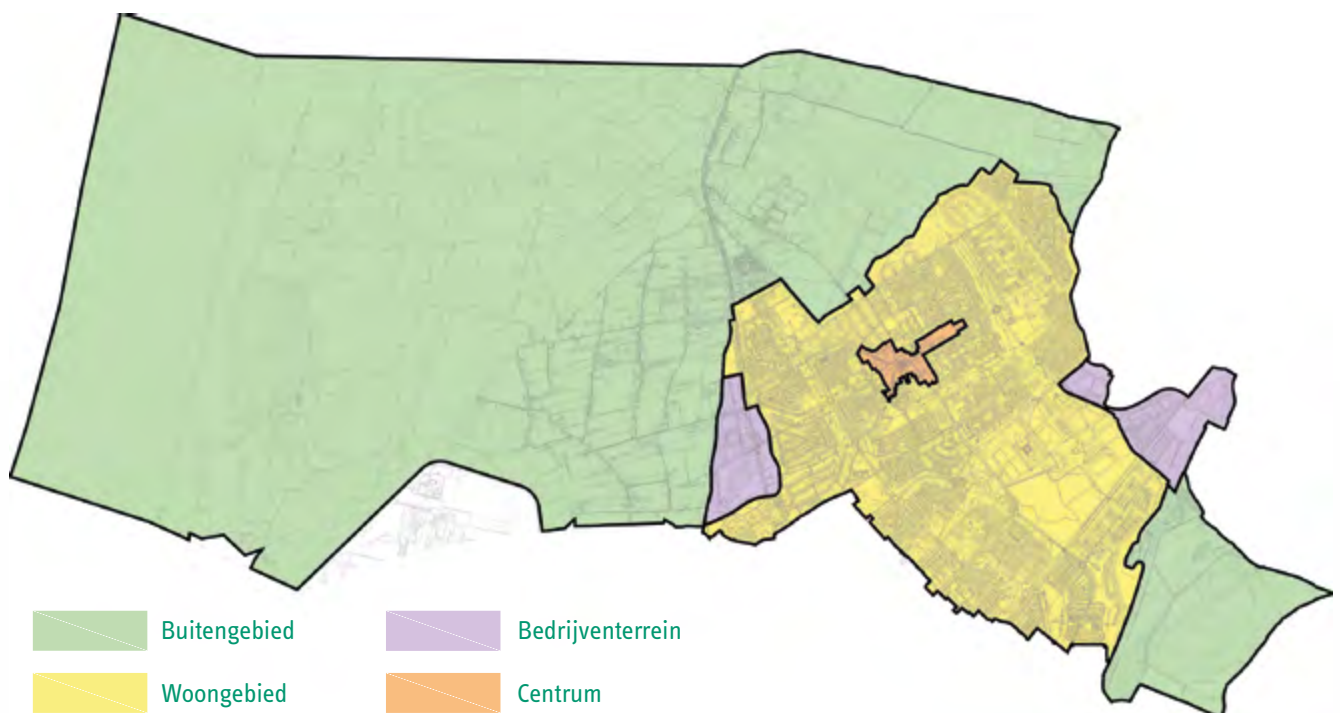
- Centrum.
- Woongebieden.
- Bedrijventerreinen.
- Buitengebieden.

Door deze wijze van aanpak kunnen de plangrenzen, bestemmingsmethodiek en (politieke) vraagstukken per thema en gemeentebreed in één keer worden (her)overwogen en vastgesteld.

Per (relevant) thema wordt hieronder de visie op het beleid met betrekking tot groen beschreven.

4.1 CENTRUM (INCLUSIEF EUROPAPLEIN EN GILDENPLEIN)

Het winkelend publiek is de belangrijkste doelgroep in dit gebied. Groen draagt bij aan een aantrekkelijke uitstraling van het centrum, waaronder het winkelgebied. In het centrum

vinden we meer kleinschalig groen en dragen oude bomen, leilinden en groen rondom de Dorpskerk bij aan de groene identiteit. In het centrum wordt specifiek ingezet op representatief groen dat bijdraagt aan allure en sfeer. Ook willen we het gebruik van vaste planten op bijzondere verblijfs- en ontmoetingsplekken stimuleren. Daarnaast draagt het vergroenen bij aan het voorkomen van wateroverlast en hittestress in dit gebied.

4.2 BUITENGEBIED

Dit gebied kenmerkt zich door de lage bebouwingsdichtheid, agrarische sector (deels tuinbouwconcentratiegebied) en natuurwaarde (Noordhollands Duinreservaat PWN). Het gebied is open en kent verschillende vormen van gebruik. Het leent zich uitstekend voor het vergroten van de diversiteit in beplanting en bomen, het versterken van de groene randen en het maken

van verbindingen met de woongebieden door het aanplanten van elzenhagen en toepassing van ecologisch maaibeheer. Vegetatieranden en beplanting die rijk bloeit en vruchten draagt zou een logisch keuze zijn.

4.3 WOONGEBIEDEN

Groen is essentieel in woonbuurten. Behouden en waar mogelijk versterken van de hoeveelheid en de kwaliteit ervan in de buurten, is een belangrijk speerpunt binnen het nieuwe groenbeleid. Bij inrichting en beheer zijn de wensen van bewoners mede richtinggevend. Ook het groen in particuliere tuinen is belangrijk voor de leefbaarheid in buurten en straten.

In herstructureringsgebieden zou ecologie en klimaatadaptatie een belangrijke rol moeten spelen in het ontwerp. Door in openbaar groen meer verschillende soorten (waaronder ook vaste

planten) toe te passen, ontstaat een gevarieerd beeld door meer bladkleur, vorm, bloei en vruchten. We zetten in op verschillende boomsoorten en types per buurt. Belangrijk en waardevol is de bijdrage die bewoners kunnen leveren aan groen in de buurt. De gemeente stimuleert de participatie vanuit de samenleving. We bevorderen initiatieven zoals aanleg van buurt(moes)-tuinen, boomspiegeltuintjes, geveltuinten en verticaal groen. Ook stimuleert de gemeente de onttegeling (minder verharding, meer groen) van tuinen. Een al eerder genoemd aandachtspunt is het spelen in een groene omgeving. Het gaat daarbij om speelplekken en het stimuleren van het vergroenen van basisschoolpleinen. Waar bewoners dit wensen, wordt specifiek aandacht besteed aan eetbaar groen (bessenstruiken en fruitbomen).

4.4 BEDRIJVENTERREINEN

De ondernemers zijn de belangrijkste gebruikers in dit gebied. Groen op bedrijventerreinen bepaalt de uitstraling van de terreinen en is daarmee ook economisch van belang. Er is bij bedrijventerrein De Trompet voor gekozen het groen aan de randen te plaatsen. Hier levert groen een bijdrage aan de biodiversiteit en vormt het een buffer naar de omgeving. Maar doordat het groen aan de randen is geplaatst is De Trompet nu erg verhard en is er op het terrein zelf weinig groen. Dit geldt ook voor bedrijventerrein De Houtwegen. Het risico op hittestress en daarmee op slechte werkomstandigheden voor de werknemers ligt hier op de loer.

Heemskerk wil dit veranderen en de bedrijventerreinen ook in het hart een groene uitstraling geven. Groen is dan ook een van de aandachtspunten bij de (her)ontwikkeling van de bedrijventerreinen.

5. Actielijst

Wanneer de raad instemt met dit groenbeleidsplan dan worden de komende jaren de volgende acties voorgesteld.

Vergroenen schoolpleinen: Stimuleren vergroenen van basisschoolpleinen (uitvoeren motie Vergroenen van schoolpleinen 22 februari 2018) .

Groene initiatieven van bewoners stimuleren: In bestaande buurten met weinig groen, of daar waar extra groen wenselijk is voor regenwateropvang of het tegengaan van hittestress, willen we meer vergroening. De bijdrage die bewoners, ondernemers en organisaties kunnen leveren aan groen in de buurt is daarbij belangrijk. De gemeente stimuleert deze participatie vanuit de samenleving. We bevorderen initiatieven zoals aanleg van buurt(moes-)tuinen, boomspiegeltuintjes, geveltuinen en verticaal groen. Ook stimuleert de gemeente de onttegeling (minder verharding, meer groen) van tuinen.

Monitoren biodiversiteit: Met een 'meetlat biodiversiteit' in de praktijk kan de ontwikkeling van biodiversiteit gedurende een langere periode gemonitord worden.

Versterken hoofdgroenstructuur: Het versterken van de hoofdgroenstructuur is een belangrijk speerpunt in het groenbeleid. De gemeente wil de hoofdgroenstructuur langs de Maerelaan en de Vrijburglaan versterken door natuurvriendelijke oevers, beter zicht op het water en een natuurvriendelijk inrichting.

Op dit moment wordt de hoofdgroenstructuur nog onderbroken door diverse wegen, onder andere door de Maerelaan en de Mozartstraat. Het streven is de hoofdgroenstructuur aan elkaar te verbinden. Daarbij staan we geen verdere bebouwing in de hoofdgroenstructuur toe.

Tiny forest: Om met name kinderen meer in contact te laten komen met de natuur is het concept Tiny

Forest geïntroduceerd. Een Tiny Forest is een dichtbegroeid, inheems bos(je) ter grootte van een tennisbaan. Dit bos(je) is niet alleen een prettige plek voor vlinders, vogels, bijen en kleine zoogdieren, maar ook voor mensen. Kinderen leren hier over de Nederlandse natuur en buurtbewoners ontmoeten elkaar op een prettige en gezonde plek. De bossen stimuleren biodiversiteit en bieden kansen om klimaatproblemen tegen te gaan. En meer natuur in de buurt zorgt voor een gezondere leefomgeving en een rustpunt voor inwoners. Zo komt de natuur in Heemskerk steeds dichterbij. Deze kleine wildernissen dragen bij aan waterberging, verbeteren de hittestress en luchtkwaliteit (opname CO₂ en productie O₂) en dragen bij aan minder stress voor mensen in Heemskerk en daarmee aan de gezondheid.

Boomspiegels vergroenen en stimuleren geveltuinen: In De Citadel waar relatief veel verharding is, kan het aanbrengen van groen langs de kaden en op het plein bijdragen aan het voorkomen van wateroverlast en hittestress. Geveltuinen en verticaal groen zijn ook goede voorbeelden

Terugvorderen oneigenlijk in gebruik genomen gemeentegroen: In de afgelopen jaren is er veelvuldig gemeentelijk eigendom (groen) oneigenlijk in gebruik genomen. Voorgesteld wordt dit terug te vorderen. Daarnaast vindt er geen uitgifte meer plaats van buurtgroen (snippergroen).

Stimuleren van bewegen in het groen: Groen dat uitnodigt tot bewegen, ontspannen en ontmoeten. Dit groen is goed toegankelijk voor iedereen; jong en oud, gezond en met een fysieke of psychische beperking. Groen dat bijdraagt aan frisse schone lucht en zorgt voor rust en onthaasting.

Kostenbegroting

	2020	2021	2022
Stimuleren vergroenen van basisschoolpleinen <i>(50% financiering gemeente en 50% schoolbestuur, lokale en regionale regelingen, fondsen)</i>	€ 10.000,-	€ 10.000,-	€ 10.000,-
Groene initiatieven van bewoners stimuleren	€ 2.500,-	€ 2.500,-	€ 2.500,-
Monitoren biodiversiteit	€ 4.000,-	€ 4.000,-	€ 4.000,-
Versterken hoofdgroenstructuur	€ 5.000,-	€ 5000,-	€ 5.000,-
Tiny Forest	€ 37.500,-		
Boomspiegels vergroenen en stimuleren geveltuinen	€ 2.000,-	€ 2.000,-	€ 2.000,-

Het betreft hier een globale kostenraming. De afzonderlijke elementen van het Groenbeleidsplan kunnen worden opgenomen in de voorjaarsnota 2020, zodat samen met de overige voorstellen een integrale afweging kan worden gemaakt mede in relatie tot de financiële situatie in 2020.

6. Begrippenlijst

Burgerkracht

Het vermogen van inwoners om op eigen initiatief en kracht sociale en maatschappelijke uitdagingen aan te pakken, gericht op een duurzame samenleving. De inwoner neemt hierbij naast de rol van consument, ook de rol van facilitator en producent aan, zo nodig met hulp van overheid, instellingen en ondernemingen.

Biodiversiteit

De verscheidenheid van het leven op aarde, op het niveau van genen, soorten en ecosystemen. Biodiversiteit omvat alle soorten die er op aarde zijn, waaronder alle dier- en plantensoorten. Naast de verscheidenheid aan soorten omvat biodiversiteit ook de diverse ecosystemen (of: leefgebieden) waar die soorten voorkomen

Klimaatbestendigheid

Zodanig ingericht dat de effecten van de klimaatverandering opgevangen kunnen worden.

Omgevingsvisie

Een strategische visie voor de lange termijn voor de gehele fysieke leefomgeving.

Omgevingsplan

Bevat alle regels over de fysieke leefomgeving die de gemeente stelt binnen haar grondgebied. Per gemeente is er één omgevingsplan

Omgevingsbewust werken

Het is een werkwijze waarin beleids- en communicatieadviseurs vanaf het begin van het beleidsproces nauw met elkaar samenwerken om de externe omgeving en de interne omgeving met elkaar te verbinden. Het is een methodiek die de beleidsmedewerkers ondersteunt bij het ontwikkelen van een communicatief beleid.

Hittestress

Het hitte-eilandeffect of urban heat island effect (UHI) is het fenomeen dat de temperatuur in een stedelijk gebied gemiddeld hoger is dan in het omliggende landelijk gebied. De belangrijkste oorzaken van het UHI zijn de absorptie van zonlicht door de in de stad aanwezige donkere materialen en de relatief lage windsnelheden. Door het UHI worden problemen tijdens hittegolven, zoals hittestress, verergerd. Bouwkundige maatregelen en meer groen in de stad verminderen het UHI.

7. Samenvatting

7.1 GROEN BLIJFT GROEN

Dit nieuwe groenbeleidsplan bevat een actualisatie van het groenbeleid. Hiermee komt het 'Groenbeleidsplan 2013-2017' te vervallen. Groen speelt een belangrijke rol in de leefbaarheid in Heemskerk. Wat groen is houden we graag groen en daar waar nodig zoeken we naar kansen voor extra vergroening. Waar groen moet verdwijnen, compenseren we dit. Groenvoorzieningen dienen van goede kwaliteit te zijn en we beheren die zorgvuldig en natuurvriendelijk. Bij inrichting en beheer blijven we inspelen op nieuwe ontwikkelingen, kennis, trends en behoeften. Betrokkenheid van bewoners, organisaties en ondernemers bij hun (groene) woonomgeving vinden we belangrijk. Zij kunnen een positieve bijdrage leveren aan hun omgeving. Dit groenbewustzijn en een actieve inzet stimuleren we, onder meer door ruim baan te geven aan initiatieven uit de samenleving.

7.2 BOUWEN BIEDT KANSEN VOOR BIODIVERSITEIT

Bij nieuwbouw, renovatie, projectontwikkeling of planvorming wordt aandacht gegeven aan natuurinclusief bouwen. Hoe paradoxaal het ook klinkt, bij de realisatie van nieuwbouw bestaan er veel kansen voor vergroting van biodiversiteit. Nieuwe gebouwen kunnen bijvoorbeeld worden voorzien van neststenen voor vogels; een relatief goedkope toepassing die geschikt is voor mussen, gierzwaluwen en spreeuwen. Ook voor vleermuizen kunnen voorzieningen worden toegepast.

7.3 VIER THEMA'S

De belangrijke rol die groen vervult voor de leefbaarheid in Heemskerk is samengevat in vier thema's: identiteit, gezondheid, biodiversiteit en klimaat.

Identiteit

Het aanwezige groen in de buitenruimte bepaalt mede de uitstraling, karakter, sfeer en beleving.

Zowel van de gemeente als geheel, als van een buurt, straat of van een specifieke plek. De structuur van het groen, de inrichting en de beheer kwaliteit bepalen samen de identiteit. Door het juiste beheer per locatie en specifieke inrichting en sortimentskeuze willen we onze identiteit versterken.

Gezondheid

Groen is belangrijk voor onze (geestelijke) gezondheid. Buiten zijn in de natuur vermindert stress, nodigt uit tot bewegen en ontmoeten, biedt zingeving en stimuleert de persoonlijke ontwikkeling van jong tot oud. Om groen een bijdrage te laten leveren aan gezondheid wordt ingezet op groen dat uitnodigt tot bewegen, ontspannen en ontmoeten. Dit groen is goed toegankelijk voor iedereen; jong en oud, gezond en met een fysieke of psychische beperking. Groen draagt bij aan frisse schone lucht en zorgt voor rust en onthaasting.

Biodiversiteit

De verscheidenheid in planten- en diersoorten en hun leefgebieden (ecosystemen) wordt biodiversiteit genoemd. Met name met insecten gaat het slecht. Insecten spelen een hoofdrol in de kringloop van het leven. Bijen en vlinders bestuiven bloemen. Verder zijn insecten onmisbaar als voedsel voor talloze andere soorten dieren. Door een natuurlijk (maai)beheer en de juiste plantkeuze kunnen wij iets doen aan het bevorderen van insecten en hiermee ook aan de biodiversiteit.

Klimaat

Groen is belangrijk bij het klimaatbestendig maken van onze gemeente. Heemskerk wil een klimaatbestendige gemeente zijn en zet daarvoor ook groen ingerichte buitenruimten en bomen in.

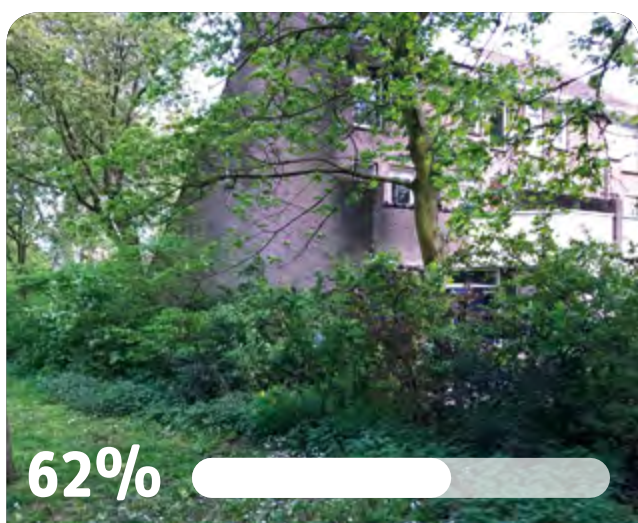
8. Groene stellingen op social media

Resultaten

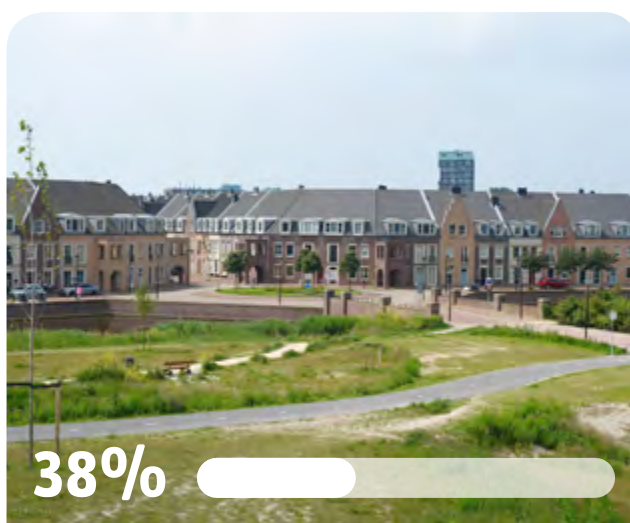
Vanaf 13 juli 2018 plaatste we tien weken lang op social media de #vrijdagmiddagstelling over het groenbeleidsplan. Elke week kwam er een ander onderwerp aan de orde.

#vrijdagmiddagstelling 1 | 502 stemmen

- A** Ik vind natuurlijk groen belangrijk dicht bij mijn huis en in de wijk.
B Ik vind natuurlijk groen mooi in de parken maar in de buurt moet het netjes aangeharkt zijn.

A: Natuurlijk groen voor mijn huis

B: Natuurlijk groen in de parken

Extra opmerkingen

- A, mits de gemeentebomen in hoogte zodanig gesnoeid worden/blijven, dat daarvan geen schaduw op de daken/zonnepanelen geworpen wordt.
- B, anders worden de stoepen te veel overwoekerd.
- Gevarieerd... denk dat het mooist is in onze gemeente... maar vooral goed onderhouden van perken en parken....
- Als er maar veel groen is. Dat is veel belangrijker.
- B, Als met natuurlijk groen wordt bedoeld laat maar groeien we doen er niets aan laat dat dan in de vrije natuur groeien maar niet in de wijken.
- A, zeker weten want ik heb graag veel groen én dus veel vogeltjes etcetera in de buurt!

#vrijdagmiddagstelling 2 | 202 stemmen

- A** Ik geef om natuurlijk beheer voor insecten, vogels en biodiversiteit (aantal soorten planten en dieren).
- B** Ik vind natuurlijk beheer voor insecten, vogels en biodiversiteit (aantal soorten planten en dieren) niet belangrijk.

89%

A: Natuurlijk beheer wel belangrijk

11%

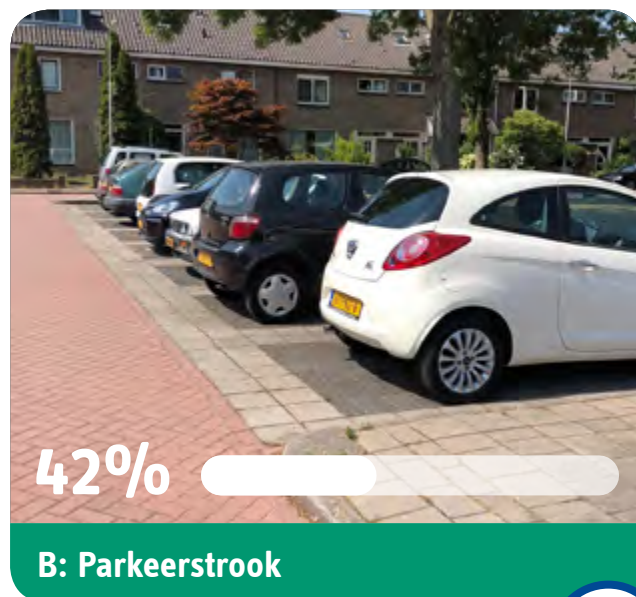
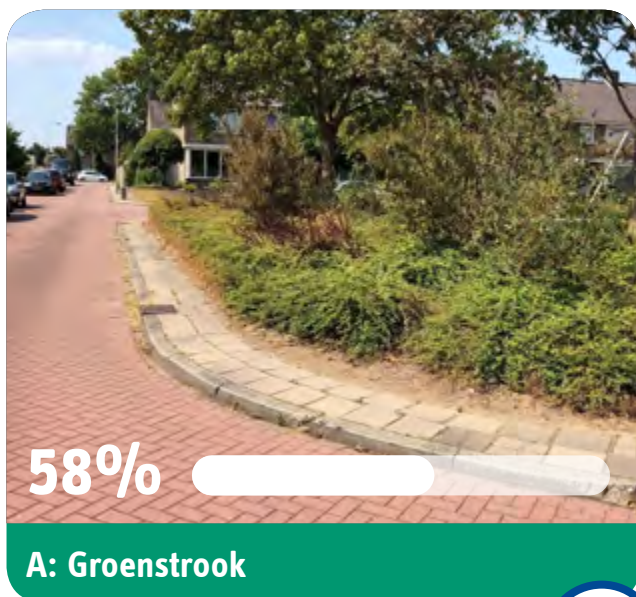
B: Natuurlijk beheer niet belangrijk

Extra opmerkingen

- Stelling C. Het lijkt nu een keuze tussen alles of niets. Een natuurlijk beheer is belangrijk, maar een beetje onderhoud aan de wildgroei lijkt me ook op zijn plaats.

#vrijdagmiddagstelling 3 | 290 stemmen

- A** Ik wil meer groen en minder verharding (stoep, asfalt) in mijn buurt.
B Ik vind kunnen parkeren voor mijn deur belangrijker dan groen in mijn buurt.

Extra opmerkingen

- B. de bosjes zijn toch alleen maar afvalverzamelplekken.
- Een duidelijk evenwicht tussen a en b. voldoende parkeergelegenheid voor de deur is ook belangrijk.
- Combi a en b kan toch makkelijk?
- Maak voor 50 procent dat je auto onder de grond staat, groen er boven en er omheen?
- Een goede mix van beide. Groen is belangrijk, maar al die auto's moeten ook ergens heen.
- Ik vind dat parkeerplaatsen groener kunnen.
- Combi a en b, net zoals in de wijk De Maer.
- Moeilijk... niet kunnen parkeren is echt irritant. Maar geen groen vind ik ook geen optie. Combi van beiden, B maar wel met stukjes A. ertussen.
- Parkeervakken zijn hard nodig, maar er moet ook meer groen komen in de woonwijk. Door slimme herinrichting en het stimuleren van bewoners om geen schoolplein van hun tuin te maken, kan het groen verkoelend werken in de zomer, het groen het overtollige regenwater opvangen bij natte perioden en door slim bekeken parkeerplaatsen ten opzicht van fietspaden zou het ook de verkeersveiligheid ten goede komen.

#vrijdagmiddagstelling 4 | 191 stemmen

- A** Bomen moeten meer gesnoeid worden in Heemskerk.
B Bomen mogen best wat minder vaak gesnoeid worden in Heemskerk.

A: Meer snoeien

B: Minder snoeien

Extra opmerkingen

- Het is weer een mix. Sommige bomen hebben wat meer snoei nodig. Andere behoeven wat minder snoeimomenten. Vooral het opruimen van afval groen vind ik belangrijk.
- Gewoon als het nodig is.

#vrijdagmiddagstelling 5 | 287 stemmen

- A** Ik vind bijenkasten in het openbaar groen in Heemskerk een goede zaak.
B Ik vind bijenkasten in het openbaar groen in Heemskerk eng en gevaarlijk.

A: Wel bijenkasten

B: Geen bijenkasten

Extra opmerkingen

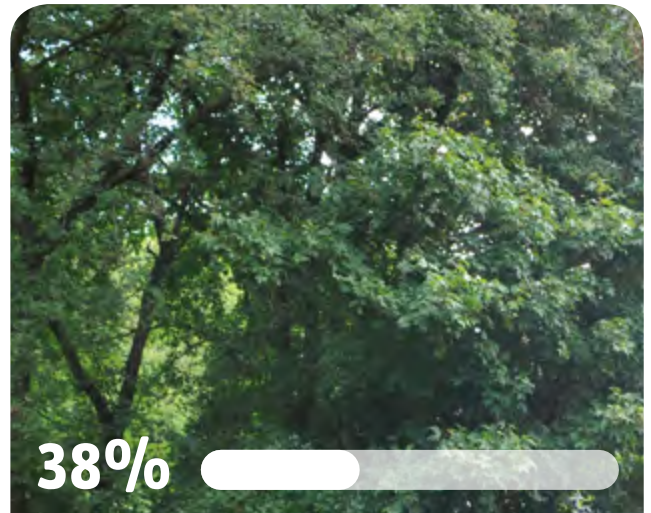
- Goede zaak A. maar hoop niet dat mensen met bijen allergie problemen krijgen.
- Wel bijenkasten, maar dan op een openbare plaats met weinig publiek.
- A. maar niet te dicht bij woonwijken of huizen.
- Superleuk! Niks gevaarlijks aan.
- Wij hebben 2 bijenkasten in de tuin in de Waterackers. Het is onzin om bijen niet te dicht bij mensen te houden. Hebben de burens mooiere bloemen en wij lekkere honing.
- Het plaatsen van bijenkasten is eigenlijk helemaal niet bevorderlijk voor de biodiversiteit! Honingbijen zijn eigenlijk voedselconcurrenten van onze inheemse wilde bijen en andere bestuivende insecten waarmee het in Nederland zo slecht gaat (en regelmatig in het nieuws). Ik zou daarom het groenbeleid richten op wilde insecten en niet zozeer op de inzet van honingbijen. Wilde bestuivende insecten hebben we meer nodig!

#vrijdagmiddagstelling 6 | 197 stemmen

- A** Er moet meer eetbaar groen (bessen, appels, noten) voor omwonenden geplant worden.
B Het interesseert mij niet of er wel of niet eetbaar groen is in mijn gemeente.

A: Eetbaar groen

B: Maakt mij niet uit

Extra opmerkingen

- A lijkt mij erg leuk.
- Wel leuk, A.

#vrijdagmiddagstelling 7 | 263 stemmen

- A** Bouwen mag nooit ten koste gaan van groen.
B Bouwen mag ten koste gaan van groen.

Extra opmerkingen

- Ik vind dat alles wat nu gebouwd wordt, en gaat worden, met zonnepanelen uitgerust moet zijn en worden. En met groen dak.
- A. Heemskerk is een mooie gemeente met veel groen die zich o.a. daarmee positief onderscheidt van de omliggende gemeenten in de regio. Laat dat verschil alsjeblieft blijven. Het is een belangrijk aspect in het woongenot en leefplezier in ons prachtige dorp.
- Lastige stelling die wat mij betreft niet zo beantwoord kan worden. 'mag nooit' ben ik het niet mee eens. Maar ligt wel aan het gebied. En zeker niet al het groen vol bouwen. Woningen zijn echter zeker wel noodzakelijk terwijl de 'niet groene ruimte' beperkt is.
- Waarom niet groen bouwen in een groene omgeving? Met groene daken en zelfvoorzienende huizen?
- Heemskerk onderscheidt zich doordat het een mooie groene gemeente is. Laat dat alsjeblieft zo blijven en blijf van het groen af. Als we daaraan gaan komen is het einde zoek. Zonder natuur kunnen wij ook niet leven en daalt het woongenot ook.
- Niet bouwen in het mooie groen.

#vrijdagmiddagstelling 8 | 227 stemmen

- A** Ik wil groen in de gemeente dat ook helpt om overtollige regenval op te slaan en kan zorgen voor verkoeling tijdens extreme hitte (zoals de grasparking op de foto).
- B** De gemeente moet het overtollige regenwater op andere manieren opslaan, meer groen helpt niet.

86%

A: Meer groen helpt wel

14%

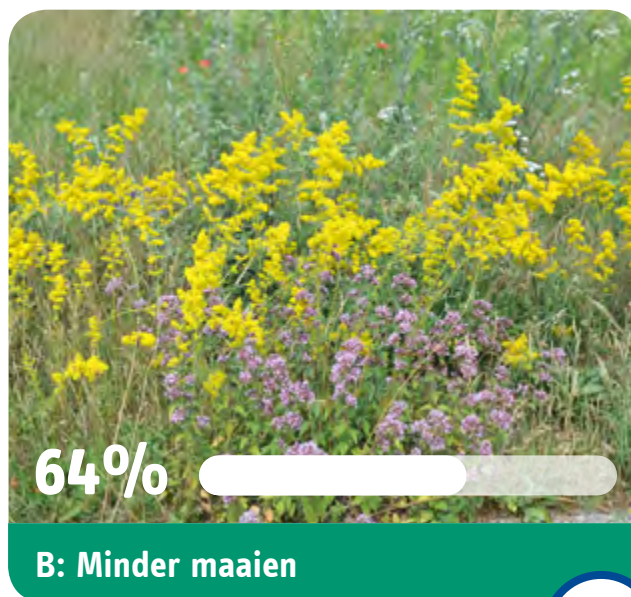
B: Meer groen helpt niet

Extra opmerkingen

- Groenparking is idd bij extreme hitte handig. Maar wat als het (extreem) nat is? Iets wat in principe normaal gesproken vaker voorkomt dan extreme hitte is ons land.
- A heel graag en B waar A niet mogelijk is.
- A lijkt mij in onderhoud erg lastig. Grasmaaien wanneer er auto's geparkeerd staan.
- B Het overtollige water zou in de zomer weer zeer nodig kunnen zijn.

#vrijdagmiddagstelling 9 | 229 stemmen

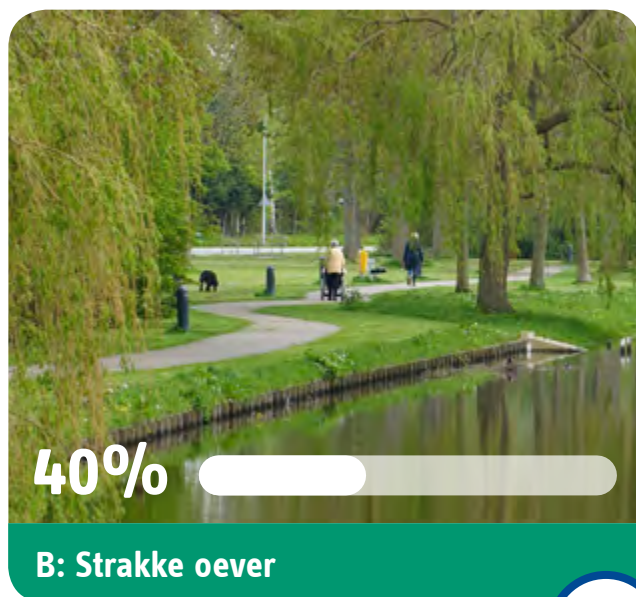
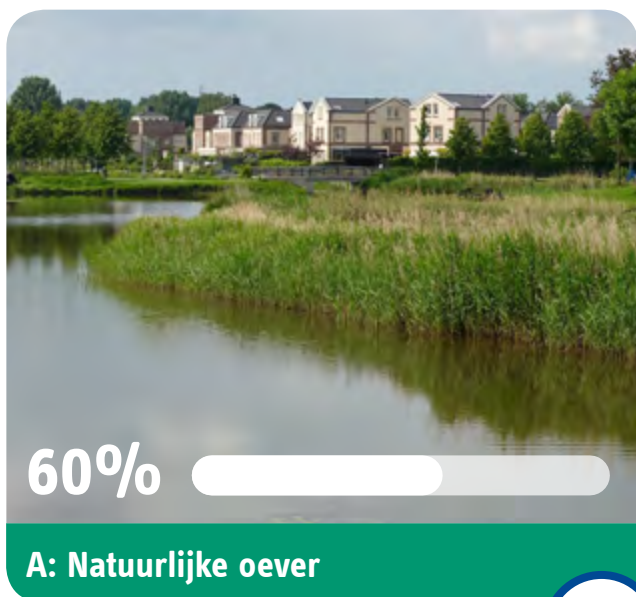
- A** Ik wil dat er meer gemaaid wordt zodat de omgeving er strakker uitziet.
B Ik wil dat er minder gemaaid wordt zodat insecten kunnen schuilen in het hoge gras.

Extra opmerkingen

- A, toelichting: dan kan ik gewoon mijn auto uitstappen. En niet dat ik in een rietkraag sta. Schandalig hoe hier het groen is. Zo hoog. En dat je gewoon de stoep ziet. Van 60 cm stoep is er 20 cm over. Maar in parken en open plekken mag het B zijn.
- In parken en plantsoenen B. maar voet en fietspaden moeten goed begaanbaar zijn.
- A, maar niet in de parken in de parken ed. wat mij opvalt als de maaier is geweest: grote plukken blijven staan.
- B, maar wel bijwerken waar nodig.

#vrijdagmiddagstelling 10 | 257 stemmen

- A** Ik vind natuurlijke oevers mooi.
B Ik vind strakke oevers met traditionele beschoeiing mooi.

Extra opmerkingen

- Wat speelse elementen zouden ook mooi zijn.
- Ligt aan de situatie.
- Ligt aan de omgeving. Bij wijds uitzicht A (natuurlijker) en bij strakke omgeving B (verzorgder). Dus beide mogelijkheden toepasbaar.
- A, voor de dieren ook beter.
- Zoals het past.

GEMEENTEHUIS: Maerten van Heemskerckplein 1

POSTADRES: Postbus 1 · 1960 AA Heemskerk

TELEFOON: 14 0251

E-MAIL: post@heemskerk.nl

WEBSITE: www.heemskerk.nl